

Keski-Savon liikenneturvallisuussuunnitelma

LIKENNETURVALLISUUSTYÖ

2018

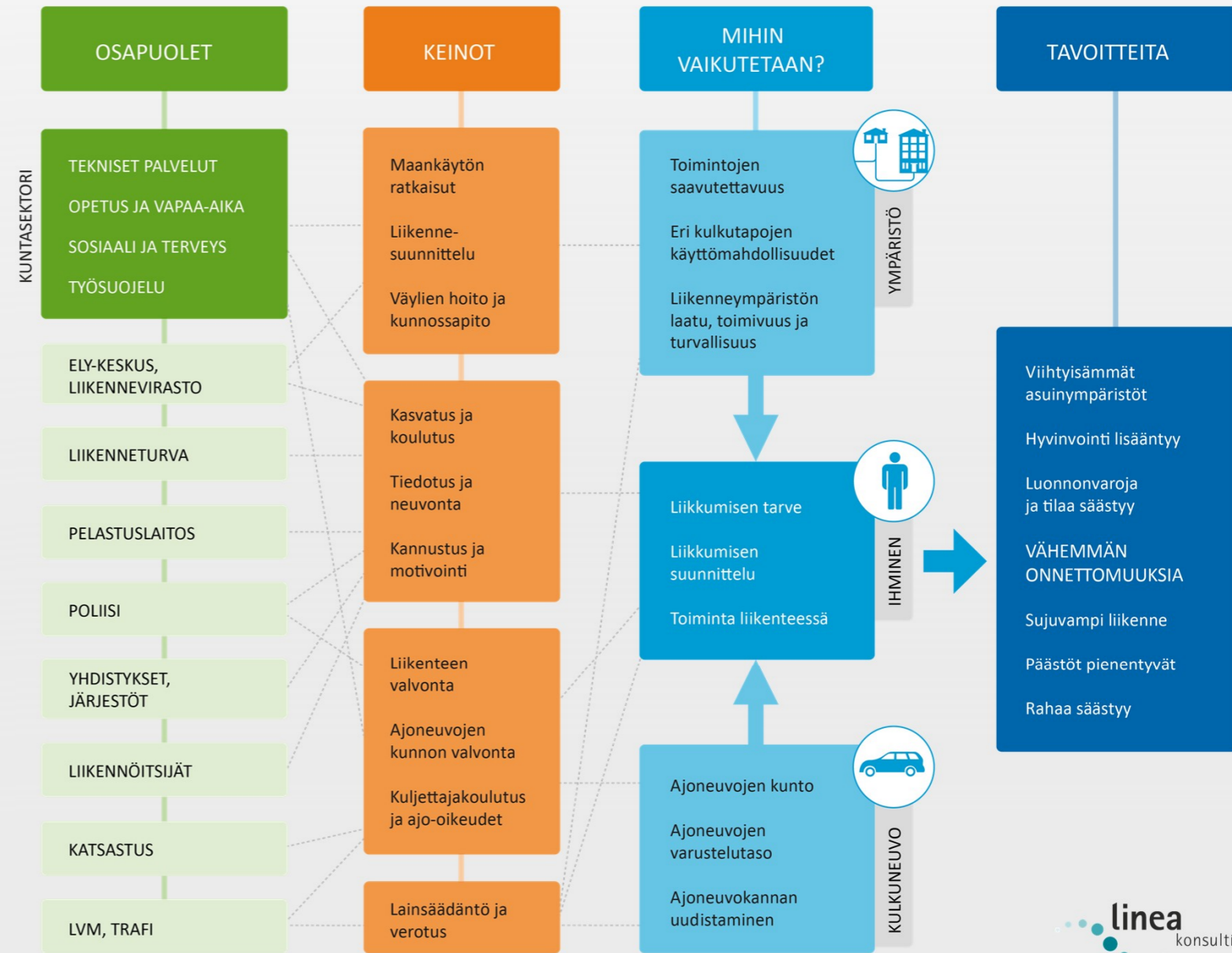
LIKENNETURVALLISUUSTYÖ

1. Liikenneturvallisuustyön organisointi kunnassa
2. Painopisteitä tavoitealueittain
3. Toimintamalleja hallintokunnittain
4. Hyödyllisiä linkkejä

Liikenneturvallisuustyön organisointi kunnassa

- Liikenneturvallisuustyö kunnassa on perustyötä, joka huomioi kaikenikäiset asukkaat ja eri liikkujaryhmät.
- Kunnan tehtävänä on tarjota jokaiselle kuntalaiselle edellytykset tehdä vastuullisia ja turvallisia valintoja liikenteessä
- Liikenneturvallisuustyön työkalupakki on laaja ja siitä löytyy mahdollisuuksia kaikille hallintokunnille. Eri toimijoiden yhteistyö tehostaa toiminnan vaikutusta.
- Päättäjien sitoutuminen ennaltaehkäisevään liikenneturvallisuustyöhön varmistaa resurssit pitkäjänteiseen työskentelyyn.
- Paikallista liikenneturvallisuus-työtä suunnitellaan ja toteutetaan kunnallisissa liikenneturvallisuusryhmissä.

Liikenneturvallisuustyön painopisteitä tavoitealueittain

1. Liikenneturvallisuustyön rakenteiden tehostaminen
2. Uudenlaista otetta nuorten liikennekasvatukseen
3. Riskinoton vähentäminen – huomiota ajokulttuuriin ja ajokuntoon sekä tarkkaavaisuutta liikenteeseen ja turvalaitteiden käytön tehostamiseen
4. Viisaan liikkumisen edistäminen – koulut ja työpaikat suunnannäyttäjinä

Liikenneturvallisuustyön painopisteitä tavoitealueittain

1. Liikenneturvallisuustyön rakenteiden tehostaminen

- Tiedottaminen valmistuneesta liikenneturvallisuussuunnitelmasta eri hallintokunnille sekä asukkaille, sidosryhmille ja päättäjille
- Liikenneturvallisuudelle oma osio kuntastrategiaan ja hallintokuntien toimintasuunnitelmiin
- Kunnan liikenneturvallisuusviestinnän näkyvyyden tehostaminen, hyödynnetään kunnan internet-sivuja ja sosiaalisen median kanavia asukkaille sidosryhmille suunnatussa viestinnässä
- Kunnan liikenneturvallisuusryhmän toiminnan kehittäminen
  - Vähintään kaksi vuosittaista kokousta (kevät ja syksy)
    - Liikenneturvallisuustilanteen seuranta ja toimenpiteiden edistäminen (vuosikatsaus liikenneturvallisuuden tilasta)
    - Ajankohtaisiin paikallisiin ongelmiin reagoiminen
    - Toteutetut ja tulevat toimenpiteet hallintokunnittain (koulutukset, kampanjat ja tilaisuudet sekä liikenneympäristön parantaminen -> tiedon jakaminen hyvistä käytännöistä)
    - Kokouksille teema, johon vierailija ja ennakkokysymykset
    - Hallintokunnittain vuosikello keskeisistä kampanjoista ja teemapäivistä
  - Ryhmän toiminnan tunnettavuuden lisääminen
    - Liikenneturvallisuustyön jalkauttaminen kunnan eri hallintokuntiin ja paikallisten sidosryhmien toimintaan
    - Vuosittain koko liikenneturvallisuusryhmän yhteinen kampanja tai tempaus (teema)
    - Näkyvä viestintä, tiedotus toiminnasta, hyvistä käytännöistä ja saavutetuista tuloksista
- Eri henkilöstöryhmien perehdytykset liikenneturvallisuustyöhön säännöllisiksi
  - Kiireellisimpinä nuorisotyöntekijät, koululaiskuljettajat ja varhaiskasvatuksen henkilöstö sekä opettajat
- Liikenneturvan valmiiden kampanjoiden ja koulutuspakettien tehokas hyödyntäminen

Liikenneturvallisuustyön painopisteitä tavoitealueittain

2. Uudenlaista otetta nuorten liikennekasvatukseen

- Nuoret vahvemmin mukaan liikenneturvallisuustyöhön, osallistavat työskentelytavat
  - Valtakunnallisten teemapäivien ja kampanjoiden jalkauttaminen
  - Osallistuminen Liikenneturvan ja Nuorten akademian Päätä itse! –hankkeeseen
  - Liikenneturvan #Rohkee -kampanjan ja Punainen liitu -tilaisuuksien jalkauttaminen nuorisotaloille, ammattikouluihin ja lukioihin (myös laajat yhteistilaisuudet)
  - Onnettomuudessa loukkaantuneiden kouluvierailut
  - Ryhmäkeskustelut
  - Liikenneprojektit
  - Turvalaitetarkkailut
- Mopoteeman esille tuominen yläkouluissa. Mopoilun ja mopoautoilun turvallisuus – kirje huoltajille (Pidä pelivaraa ja muut Liikenneturvan ja Trafín aineistot)
- Koulujen liikennekasvatus suunnitelmalliseksi ja jatkuvaksi
  - Kannustetaan kouluja laatimaan säännöllisen liikennekasvatuksen tueksi vuosikello, joka auttaa rytmittämään liikennekasvatustyötä eri lukukausille ja ajankohtaisiin asioihin (Vinkit liikkumiseen, Liikenneturvan materiaalin hyödyntäminen)
  - Koulukuljetusten, saattoliikenteen ja koulujen lähiympäristöjen turvallisuusauditoinnit
- Lähetetään nuorisotyöntekijöille ja -ohjaajille koonti liikennekasvatusaineistoista ja -kampanjoista

Liikenneturvallisuustyön painopisteitä tavoitealueittain

3. Riskinoton vähentäminen – huomiota ajokulttuuriin ja ajokuntoon sekä tarkkaavaisuutta liikenteeseen ja turvalaitteiden käytön tehostamiseen

- Ajonopeudet
  - Liikennekasvatus kouluissa ja nuorisotyössä: riskien ymmärtäminen
  - Kiinteiden ja siirrettävien nopeusnäyttötaulujen käyttö: oman ajonopeuden tarkkailu
  - Tiedottaminen paikallismediassa (yleiseen asenneilmapiiriin vaikuttaminen)
- Suojatiekulttuuri
  - Kasvatus/ tiedotus kaikissa ikäryhmissä (aiheen käsittelyyn valmiita toimintamalleja)
  - Kampanjointi, tempaukset (mm. Sinä teet suojatien)
  - Näkymistempaukset (heijastimet, pyörävalot)
  - Suojatiesääntöjen noudattaminen sekä turvalaitteiden käytön seuranta ja valvonta
  - Tiedottaminen paikallismediassa (yleiseen asenneilmapiiriin vaikuttaminen)
- Ajokunto (päihteet, väsyneenä ajaminen, sairaudet ja lääkkeet)
  - Liikennekasvatus kouluissa ja nuorisotyössä: päihteet ja liikenne
  - Työkäisille suunnattu viestintä erityisesti väsyneenä ajamisen riskeistä
  - Teematilaisuudet ikäihmisille ja heidän parissaan työskenteleville
  - Tiedottaminen paikallismediassa (yleiseen asenneilmapiiriin vaikuttaminen)
- Tarkkaamattomuus liikenteessä
  - Kasvatus/ tiedotus kaikissa ikäryhmissä (aiheen käsittelyyn valmiita toimintamalleja)
  - Matkapuhelimen käytön tarkkailut/ valvonta sekä tiedotus
  - Tiedottaminen paikallismediassa (yleiseen asenneilmapiiriin vaikuttaminen)
- Turvalaitteet ja välineet
  - Kasvatus/ tiedotus kaikissa ikäryhmissä (aiheen käsittelyyn valmiita toimintamalleja)
  - Kampanjointi, tempaukset (esim. heijastinteeman käsittelyyn useita toimintamalleja)
  - Turvalaitteiden käytön seuranta ja valvonta sekä tiedotus
  - Tiedottaminen paikallismediassa (yleiseen asenneilmapiiriin vaikuttaminen)

Liikenneturvallisuuden painopisteitä tavoitealueittain

4. Viisaan liikkumisen edistäminen

- Valtakunnallisia teemapäiviä eri hallintokuntien toimintaan
  - Valtakunnallinen Pyöräilyviikko (esim. Pyörällä töihin -päivä toukokuun alussa)
  - Valtakunnallinen Liikkujan viikko (esim. Auton vapaapäivä syyskuussa)
  - Valtakunnallinen heijastinpäivä (1.10.)
  - Kilometrikisa, www.kilometrikisa.fi, (erikseen koulujen kilometrikisa)
  - Askeleet-kampanja, www.steg.fi
  - Pyörällä kouluun päivä, www.pyorallakouluun.fi
  - Kävelevät ja pyöräilevät koulubussit, www.poljin.fi, www.liikenneturva.fi
  - Autoliiton fillarimestaruuskilpailu, www.autoliitto.fi
  - Liikkuva Koulu –hankkeen hyödyntäminen, www.liikkuvakoulu.fi
  - Koulujen ja oppilaitosten liikenneturvallisuusviikko (vko 37)
- Toimintatapoja laajalle yleisölle
  - Kävely- ja pyöräilyaiheiset tiedotteet ja artikkelit paikallismediassa
  - Kunniamainintojen jakaminen, esim. vuoden pyöräilijän valinta
  - Seminaarien, työpajojen tai keskustelutilaisuuksien järjestäminen
  - Kriittiset pyöräretket, esteettömyyskartoitukset, turvallisuuskävelyt
  - Pyöräretkien järjestäminen eri teemoilla, pyöräilykurssit eri ikäryhmille, pyörähuoltotapahtumat
- Ideoita työpaikoille ja kouluille
  - Työpaikat: virkistyspäivän kävely- ja pyöräretket, kävelykokoukset, pyörähuoltotapahtumat, pyörä- ja varuste-esittelyt
  - Koulut: liikenneteemapäivät, pyöräretket, pyörien kuntotarkastukset, pyörähuollon opetus, pyörien turvamerkinnät, pyöräilymerkin tai pyöräilyn ajokortin suorittaminen, taitoajoradat, liikennesääntövisat

Liikenneturvallisuustyön toimintamalleja hallintokunnittain

1. Sivistys- ja vapaa-ajan palvelut
  - varhaiskasvatus
  - koulut ja oppilaitokset
  - nuorisotyö
  - liikunta
2. Sosiaali- ja terveystyö
  - äitiys- ja lastenneuvolat
  - koulu- ja opiskeluterveydenhuolto
  - terveyskeskukset ja työterveyshuolto
  - mielenterveys- ja päihdetyö
  - vanhuspalvelut
  - vammaispalvelut
3. Tekniset ja ympäristöpalvelut
  - tekninen toimi, kadut ja liikenne, joukkoliikenne
  - maankäytön suunnittelu ja kaavoitus
4. Viestintäpalvelut

Liikenneturvallisuustyön toimintamalleja hallintokunnittain

1. Sivistys- ja vapaa-ajan palvelut

Varhaiskasvatus

- Henkilöstön perehdytys liikennekasvatuksen sisältöihin ja toimintatapoihin
- Liikennekasvatus varhaiskasvatussuunnitelmassa ja turvallisuusohjeissa
- Liikkumisen pelisääntöjen kirjaaminen osaksi hoitosopimuksia
- Liikenneturvallisuusasioista keskustelu vanhempainilloissa
- Liikennekasvatuksen linkittäminen varhaiskasvatuksen arkeen vuosikellomallilla
- Liikenneaiheiset tapahtumat ja tempaukset, teemapäivät
- Asiantuntijoiden vierailut päiväkodeissa
- Turvallisesta päiväkotiympäristöstä huolehtiminen
- Saattoliikenteen turvallisuus; tiedotus, ohjeistus ja turvalliset pihajärjestelyt

Koulut ja oppilaitokset

- Opettajien perehdytys liikennekasvatuksen sisältöihin ja toimintatapoihin
- Liikennekasvatus koulun opetussuunnitelmassa ja turvallisuusohjeissa
- Liikkumisen pelisääntöjen kirjaaminen koulun järjestyssääntöihin
- Liikenneturvallisuus esille koulu yhteisön ja opiskelu ympäristön terveellisyden ja turvallisuuden tarkastuksissa
- Liikennekasvatuksen linkittäminen varhaiskasvatuksen arkeen vuosikellomallilla
- Liikenneaiheiset tapahtumat ja tempaukset, teemapäivät
- Asiantuntijoiden vierailut oppitunneilla ja vanhempainilloissa
- Koulumatkojen ja koulun lähialueen liikenneturvallisuuskartoitukset
- Saattoliikenteen turvallisuus; tiedotus, ohjeistus ja turvalliset pihajärjestelyt
- Liikenneturvallisuuden huomioiminen koulukuljetusten järjestelyissä
- Koulun liikkumis- tai liikenneturvallisuussuunnitelmien laatiminen
- Kouluverkkopäätöstenliikkumiseen kohdistuvien vaikutusten arviointi

Nuorisotyö

- Nuorisotyöntekijöiden perehdytys liikennekasvatuksen sisältöihin ja toimintamalleihin
- Liikenneturvallisuuden sisällyttäminen nuorisotyön strategiaa
- Liikenneturvallisuusteema osaksi ennaltaehkäisevää päihdetyötä
- Huoltajien tukeminen liikennekasvatustyössä keskusteluin ja materiaalein
- Nuorisovaltuuston ja oppilaskuntien hyödyntäminen liikenneturvallisuustyön ideoinnissa ja toteutuksessa
- Liikenteeseen liittyvät tapahtumat, tempaukset, teemaillat ja toimintaprojektit

Liikuntapalvelut

- Liikunnanohjaajien perehdytys liikenneturvallisuustyöhön ja erityisesti kävelyn ja pyöräilyn turvallisuuskysymyksiin
- Tiedottaminen arkiliikunnan terveyshyödyistä ja tapaturmariskeistä
- Kävelyä ja pyöräilyä edistävät tapahtumat ja tempaukset
- Liikuntapaikkojen turvallisista liikennejärjestelyistä huolehtiminen
- Seurojen ja järjestöjen tukeminen liikenneturvallisuustyössä

Liikenneturvallisuustyön toimintamalleja hallintokunnittain

2. Sosiaali- ja terveystyöt

Äitiys- ja lastenneuvolat

- Neuvolaterveydenhoitajien perehdytys liikennekasvatustyöhön
- Liikenneturvallisuusasioista keskustelu ikäkausitarkastusten ja perhevalmennuksen yhteydessä
- Huoltajien liikennekasvatustyötä tukevien materiaalien jakaminen
- Liikenneturvallisuusmateriaalien esillä pitäminen odotustilassa

Koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto

- Kouluterveydenhoitajien perehdytys liikenneturvallisuustyöhön
- Liikenneturvallisuusasioista keskustelu oppilashuoltotyössä
- Liikenneturvallisuus kouluyhteisön ja opiskelijaympäristön terveellisyden ja turvallisuuden tarkastuksissa
- Keskustelut vuositarkastuksissa ja oppituntivierailuilla
- Kouluterveyskyselyn liikenneturvallisuuskysymysten hyödyntäminen
- Liikenneturvallisuusmateriaalien esillä pitäminen odotustilassa

Terveyskeskukset

- Terveys- ja sairaanhoitajien perehdytys liikenneturvallisuustyöhön
- Lääkäreiden perehdyttäminen liikennelääketieteeseen
- Ajoterveyden arviointi osana lääkärintarkastuksia
- Tiedottaminen arkiliikunnan terveyshyödyistä ja tapaturmariskeistä
- Liikennetapaturmien seuranta ja tietojen hyödyntäminen toiminnassa
- Liikenneturvallisuusteemoista keskustelu vastaanotolla
- Liikenneturvallisuusmateriaalien esillä pitäminen odotustilassa

Mielenterveys ja päihdetyö

- Ajoterveyden arviointi kaikissa potilaskontakteissa
- Potilaiden informointi heidän mahdollisesti heikentyneestä ajokyvystä
- Rattijuopumukseen syyllistyneiden ajoterveyden arviointi, alkolukon käyttö osana päihdehoitoa

Vanhuspalvelut

- Vanhusten parissa toimivien perehdytys liikenneturvallisuustyöhön
- Iäkkäille ja heidän omaisilleen suunnattu tiedotus ikääntymisen vaikutuksista liikkumisen turvallisuuteen
- Iäkkäille suunnattujen teematilaisuuksien järjestäminen
- Liikenneturvallisuusteemojen käsitellyt ikäihmisten omissa tapahtumissa
- Vanhusneuvoston ja -järjestöjen osallistuminen liikenneturvallisuustyöhön
- Vaaranpaikka- ja esteettömyyskartoituksen laatiminen
- Liikenneturvallisuudesta huolehtiminen palveluliikenteen järjestelyissä sekä palveluyksiköiden sijaintipäätöksissä

Vammaispalvelut

- Vammaisten parissa toimivien perehdytys liikenneturvallisuustyöhön
- Vammaisten henkilöiden liikkumisen erityispiirteitä esille tuovien tempausten järjestäminen
- Vanhusneuvoston ja -järjestöjen osallistuminen liikenneturvallisuustyöhön
- Vammaisneuvoston ja -järjestöjen aktivointi liikenneturvallisuustyöhön
- Vaaranpaikka- ja esteettömyyskartoituksen laatiminen (yhteistyö vanhusneuvoston kanssa)
- Liikenneturvallisuudesta huolehtiminen palveluliikenteen järjestelyissä sekä palveluyksiköiden sijaintipäätöksissä

Liikenneturvallisuustyön toimintamalleja hallintokunnittain

3. Tekniset ja ympäristöpalvelut

- Henkilöstön osaamisen ylläpito liikenneturvallisuusasioissa, mm. liikennesuunnittelussa, kaavoitusprosessissa, rakennuttamisessa ja ylläpidon tehtävissä
- Liikenneturvallisuuden ja kestävä liikumisen huomioiminen katusuunnitelmissa, liikenteen ohjaussuunnitelmissa sekä paikallisessa liikenne- ja maankäyttöpolitiikassa
- Kaavojen ja muiden maankäytön suunnitelmien liikenneturvallisuusvaikutusten arviointi
- Liikenneturvallisuuden ja kestävien kulkutapojen huomioiminen rakennusjärjestyksen laadinnassa ja rakennuslupia myönnettäessä
- Liikenneturvallisuuden huomioiminen väylien hoidossa ja tilapäisissä liikennejärjestelyissä
- Kuntalaisilta, muilta hallintokunnilta ja luottamushenkilöiltä tuleviin liikenneturvallisuutta koskeviin aloitteisiin vastaaminen
- Yhteistyö kunnan muiden hallintokuntien kanssa ja asiantuntija-avun tarjoaminen liikenneympäristön turvallisuuteen liittyvissä asioissa
- Liikenteeseen liittyvien tutkimusten, mittausten ja selvitysten laatiminen
- Kunnan liikenneturvallisuustilanteen seuranta ja tuloksista tiedottaminen kuntalaisille ja päättäjille
- Tiedottaminen tilapäisistä tai uusista liikenteen järjestelyistä sekä liikennettä koskevista suunnitelmista
- Turvallisuusnäkökulmista huolehtiminen joukkoliikenteen ja pysäkkien suunnittelussa sekä henkilökuljetusten hankinnassa

Liikenneturvallisuustyön toimintamalleja hallintokunnittain

4. Viestintäpalvelut

- Liikenneturvallisuustyössä laaja-alaisella kaikille kuntalaisille tarkoitetulla sekä eri kohderyhmille suunnatulla viestinnällä on keskeinen rooli
  - tiedottaminen kunnassa vireillä olevista suunnitelmista, osallistumismahdollisuuksista sekä tehdyistä ratkaisuista ja niiden vaikutuksista
  - keskustelu ajankohtaisista asioista
  - valistus, kannustus ja motivointi; vaikutetaan kuntalaisten liikenneasenteisiin ja -valintoihin sekä liikenneturvallisuuden arvostukseen
- Toimintamalleja
  - Liikenneturvallisuusviestinnän vuosikellon suunnittelu
  - Kunnan nettisivuille perustetaan oma sivu poikkihallinnollisille liikenneturvallisuusasioille tai laajemmin kestävä liikumisen edistämiseksi
  - Liikenneturvan, poliisin, pelastuslaitoksen ja Trafín tiedotteiden ja uutisten hyödyntäminen kuntaviestinnässä
  - Liikenneturvallisuusaiheisten artikkeleiden julkaisu henkilöstötiedotteissa

Hyödyllisiä linkkejä

- Itä-Suomen liikenneturvallisuustoimija <http://itatoimija.fi/>
- Käsikirja kuntien liikenneturvallisuustyöhön http://shop.kunnat.net/product_details.php?p=3202
- Tietoa eri kulkutapojen turvallisuudesta <https://www.liikenneturva.fi/fi/liikenteessa>
- Tietoa eri ikäryhmien turvallisuudesta <https://www.liikenneturva.fi/fi/eri-ikaisena>
- Tietoa esteettömyysasioista <https://www.invalidiliitto.fi/estetonfi>
- Turvallisuus tieliikenteessä <https://www.liikennevirasto.fi/tieverkko/turvallisuus#.Wp1BYuRG11N>

